

ඒ භාග්‍යවත් අරහත් සම්මා සම්බුදු රජාණන් වහන්සේ ට නමස්කාර වේවා!

බුදුන් වදාල ධර්මය

තිසරණ සරණ යා යුක්තේ කෙසේද?

නමෝ තස්ස භගවතෝ අරහතෝ සම්මා සම්බුද්ධස්ස.....
නමෝ තස්ස භගවතෝ අරහතෝ සම්මා සම්බුද්ධස්ස.....
නමෝ තස්ස භගවතෝ අරහතෝ සම්මා සම්බුද්ධස්ස.....

යෝ වදනං පවරෝ මනුජේසු - සකාමුනී භගවා කතකිච්චෝ
පාරගතෝ ඛල විරිය සමංගී - තං සුගතං සරණත්තමුජේමී

රාග විරාග මනේජ මසෝකං - ධම්ම මසංඛත මජ්ජිකුලං
මධුරමිමං ඵගුනං සුවිභත්තං - ධම්මමිමං සරණත්තමුජේමී

යත්ථ ච දින්න මහජ්ඵල මාහු - චතුසු සුවේසු පුරිසයුගේසු
අට්ඨ ච පුග්ගල ධම්ම දසා තෙ - සංසම්මං සරණත්තමුජේමී

සැදැහැවත් පින්වතුනි,

තෙරුවන් සරණ යාමත් ශීල සමාදානයත් මේ ශාසනයේ ආරම්භක පියවරක් පමණයි. එහෙම නමුත් ඒ සරණ ගමන මාත්‍රයකින්මත් ආශ්චර්යවත් ආනිශංස ලබාගත හැකිවීම තුණුරුවන්ගේ ආනුභාවසම්පන්න බවට සාධකයක්. සරණ ශීල මාත්‍රයෙන්ම සුගතිගාමී වුනු සැදැහැවතුන් ගැන ධර්ම සාහිත්‍යයේ කොතෙකුත් සඳහන් වෙනවා. ඡත්ත මානවකයා පිළිබඳ කථාන්තරය ඒ වගේ එකක්.

තිලෝගුරු බුදුපියාණන් වහන්සේ සැවැත් නුවර වැඩ වාසය කරන කාලයේ සේතව්‍යා නුවර ඡත්ත කියන බ්‍රාහ්මණ තරුණයෙක්, බ්‍රාහ්මණ මානවකයෙක්, උක්කට්ඨා නුවර පොක්කරසාති කියන බ්‍රාහ්මණ ආචාර්යවරයා වෙත ගිහිල්ලා ශාස්ත්‍ර ඉගෙන ගෙන අවසාන කරලා ආපසු තමන්ගේ මව්පියන් දකින්න සේතව්‍යා නුවරට ඇවිල්ලා ගුරුපඬුරු වශයෙන් දහසක් කහවණු අරගෙන නැවතත් තමාගේ ගුරුවරයා හමුවීමට යමින් සිටියා. එදා උදැසන බුදුපියාණන් වහන්සේ මහා කරුණා සමාපත්තියෙන් ලෝකය බලා වදාරණකොට ඡත්ත මානවකයා පෙනීගිය නිසා ඒ මාර්ගයේ ගහක් මුලට වැඩලා වැඩ හුන්නා. ඡත්ත මානවකයා බුදුරජාණන් වහන්සේ දැකල, ඇවිල්ල බොහොම ප්‍රසාදයකින්, පැහැදීමකින්, යුක්තව තුණුරුවන් සරණ ගිහිල්ලා බණ අහලා පිටත් වුනා. යන්න කලින් බුදුපියාණන් වහන්සේ තෙරුවන් සරණයාමට තෙරුවන් ගුණ කියවෙන ගාථා තුනක් ඡත්ත මානවකයාට ඉගැන්වුවා. ඒ ගාථා සිහිකරමිනුයි ඡත්ත මානවකයා යන්න පිටත් වුනේ. ඒ ගාථා තුන තමයි අපි මේ ආරම්භක වශයෙන්, මේ මාතෘකාව වශයෙන් තැබුවේ.

ඒ භාග්‍යවත් අරහත් සම්මා සම්බුදු රජාණන් වහන්සේ ට නමස්කාර වේවා!

පළවෙනි ගාථාව

යෝ වදනං පවරෝ මනුජේසු - මනුෂ්‍යයින් අතර වාදීන්ගෙන් උතුම් වූ, එහෙම නැත්නම් ශ්‍රේෂ්ඨ වූ

සත්‍යමුනී - ශාක්‍ය මුනීන්ද වූ

භගවා - භාග්‍යවත් වූ

කතකිව්චෝ - විමුක්තිය සඳහා කලයුතු කෘත්‍යය කර අවසන්

පාරගතෝ බල විරිය සමංගී - සසර කතරින් එතෙර වූ, සංසාර සාගරයෙන් එතෙර වූ. ඒ කියන්නේ නිවන් දුටුවා වූ කායබල විරිය බල විරියාදියෙන් සමන්විත වූ

තං සුගතං සරණත්තමුජේමී - ඒ සුගතයන් වහන්සේගේ සරණ මම යමි, පිහිට කොට යමි කියන එකයි ඒ මුල් ගාථාවේ කියවෙන්නේ.

දෙවනි ගාථාව

රාග විරාග මනේජ මසෝකං - රාගය දුරු කරන්නා වූ

අනේජං - තණ්හාව රහිත වූ

අසෝකං - සෝක රහිත වූ

ධම්මසංඛත මජ්ජිකුලං - නො පිළිකුල් වූ, අසංඛත ධම්ම නම් වූ නිර්වාණ ධර්මයද

මධුරමීමං එගුනං සුවිහත්තං - මිහිරි වූ, මැනවින් බෙදන ලද්දාවූ මේ පර්යාප්ති ධර්මයද

ධම්මමීමං සරණත්තමුජේමී - මම පිහිට කොට යමි

තුන්වන ගාථාව

යත්ථ ච දින්න මහජ්ජල මාහු - යම් ආර්ය සංසරත්තයක් කෙරෙහි දෙන ලද්ද මහත්ඵල යයි කියනු ලැබේද

චතුසුව යෙසු පුරිසයුගේසු - පිරිසුදු පුරුෂ යුගල සතරක් වූ

අට්ඨ ච පුග්ගල ධම්මදසා තෙ - නිර්වාණ ධර්මය ප්‍රත්‍යක්ෂ වශයෙන් දුටුවා වූ ඒ අජ්ඨාර්ය පුද්ගල සංසරත්තය නම් වූ

සංසම්මං සරණත්තමුපේථි - මේ සංඝයා වහන්සේලා සරණ යමි, උන්වහන්සේලා පිහිට කොට යමි කියන අදහසයි.

ඉතින් මේ ගාථා තුන කියමින් පියවරින් පියවර ඉදිරියට යන අතරේ මංසන්ධියක දී හොරු මේ තරුණයා ළඟ ධනය ඇතැයි කියන සංඥාවෙන් විදල මැරුවා. ඒ මරණයත් එක්කම ඡත්ත මානවකයා අර කියාපු තුණුරුවන් කෙරෙහි ශ්‍රද්ධාවත්, අර ශීල සමාදානයත් පඤ්ච ශීලය සමාදන් වීමත් බණ ඇසීමෙන් ඇති කරගත්තු ශ්‍රද්ධාවත් ඒ හැම එකක් ම පිහිට කරගෙන තව්තිසා දිව්‍ය ලෝකෙ තිස්සොදුන් විමානයක පහළ වුනා කියල කියවෙනවා. ඊලඟට ඒ තරුණයා මළ බව අහල මව්පියන් ඒ සේතව්‍ය නුවර වැසියනුත් එකතුවෙලා අවමංගල කටයුතු කරන්න සූදානම් වෙන අවස්ථාවේ බුදුපියාණන් වහන්සේ එතෙත්ට වැඩියා. බුදුපියාණන් වහන්සේ එතෙත්ට වැඩියාම අර ඡත්ත මානවකයා දිව්‍යලෝකේ ඉඳල විමානය සහිතව ම එතෙත්ට පැමිණියා. බුදුපියාණන් වහන්සේ පිරිසට ඒ කාරණය ඇඟවීම් වශයෙන් ඒ දිව්‍ය පුත්‍රයාගෙන් ඇසුවා මේ ඉර හදුටත් වඩා බබලන විමානයක් සහිතව දෙව්ලොවින් ආපු ඔබ කවුද? කොයි විදියේ පිණක් කරලාද මේ තත්ත්වය ලැබුවේ කියල. ඡත්ත දිව්‍ය පුත්‍රයාගේ කටින් ම කියන්න සැලැස්සුවා. මම තමයි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මා කෙරෙහි කරුණාවෙන් ගිහිල්ලා ඒ ගසක් මුල වැඩ සිටිද්දී එදා හමුවුන බ්‍රාහ්මණ තරුණයා. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මගෙන් ඇසුවා තුණුරුවන් සරණ යාම කියන එක දන්නවාද? කියලා. මම කිව්වා නැහැ කියලා. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මට ඒක කියලා දුන්නා. ඒ කියපු ආකාරයට සරණ ගියා. පන්සිල් දන්නවාද කියලා ඇහුවා. ඒක මම දන්නේ නැහැ කිව්වා. ඊලඟට ඒකක් මට කියලා දුන්නා. මේ අපිරිසුදු වූ ප්‍රාණඝාතය, සතුන් මැරීම කියන එක අත්හරින්න. නුවණැත්තන් ඒක ප්‍රශංසා කරන ප්‍රතිපත්තියක් නොවෙයි. ඒ වගේම නොදුන් දේ ගැනීම, පර අමුවන් කරා යෑම, බොරු කීම, සුරා පානය කිරීම යන මේවා නුවණ ඇත්තන් විසින් වර්ණනා කරන ප්‍රතිපත්ති නොවේ. මේවා අපිරිසිදු ප්‍රතිපත්ති කියල කිව්වට පස්සේ මම ඒ ආකාරයට ම ශීලය අධිෂ්ඨාන කරගත්තා. එහෙම යන අතරේ සොරු මට විදලා මාව මරණයට පත්කලා. දිව්‍ය ලෝකයේ ඉන්න අනිත් දෙව්වරු මගේ මේ යසස දැකලා කොයි විදියට මේ තත්ත්වයක් ලැබුවාද? ලබනවාද? කියලා පුදුමයෙන් වගේ ප්‍රකාශ කරනවා කියලා. ඔය කාරණය ඡත්ත දිව්‍ය පුත්‍රයා ප්‍රකාශ කලා.

එතකොට මේ පොඩි කථාන්තරය ආශ්‍රයෙන් අපට පෙනෙනවා තෙරුවන් සරණ යාමත් පඤ්චශීලය සමාදන් වීමත් කොයිතරම් ආනිශංස සම්පන්නද කියලා. විශේෂයෙන් ම හිතා ගන්න තියෙන්නේ අර ශීල සමාදානය. දැන් මේ පින්වතුන් කවුරුත් දන්නවා සිල් සමාදන් වීමට කලින් සරණයාමක් කරනවා. තුණුරුවන් සරණයාමත් සුලු පටු දෙයක් නොවෙයි. ඒ තුලින් කෙරෙන්නේ තමාගේ ශ්‍රද්ධාව මතුකර ගැනීමයි. ශ්‍රද්ධාව උඩයි ශීලය ක්‍රියාත්මක වෙන්නේ. යම් ප්‍රමාණයකට ශ්‍රද්ධාව බලවත් නම් ඒ ප්‍රමාණයට ශීල ශික්ෂාපද රැකීමට පෙළඹෙනවා. ශීලයේ පිහිටියා වෙනවා. ඉතින් ඡත්ත මානවකය අර විදියට ගාථා කිය කියා යනකොට - ඒකට කියන්නේ තුණුරුවන් ගුණ සිහිකරමින් යාමයි. බුද්ධානුස්සති, ධම්මානුස්සති, සංඝානුස්සති වශයෙන් තුණුරුවන් ගුණ සිහිකරමින් ගියේ. ඒ සිතින්, ඒ ආසන්න සිතින් කලුරිය කිරීම නිසා තමයි දිව්‍ය ලෝකයේ අර තත්ත්වය ලැබුවේ. අපි ධර්මයේ අහල තියනවා දැන් කෙනෙකුගේ ඊලඟ උත්පත්තිය ගැන කියවෙන කොට ගරුක කර්ම කියලා ආනන්තරිය පාප කර්ම වැනි බරපතල කර්මයක් නැත්නම් මව මැරීම, පියා මැරීම, රහතුන් මැරීම, බුද්ධ ශරීරයෙන් ලේ සෙළවීම, සංඝ හේදය වැනි කර්ම - ඇතැම් විට දැක්වෙනවා නියත මිථ්‍යා දෘෂ්ඨියත් එකක් හැටියට -

ඒ විදියේ බරපතල කර්මයක් ඉදිරිපත් නුනොත් කෙනෙකුගේ මිලඟ උත්පත්තිය තීරණය කෙරෙන්නේ අවසාන අවස්ථාවේ කරපු කර්මයකින් හෝ, කලින් කරලා අවසාන අවස්ථාවේ සිහිපත් කළ කර්මයකින්. ඒකට කියනවා **ආසන්න කර්මය** කියලා. එතකොට ගරුක කර්මය නැතිවෙනකොට ආසන්න කර්මය. ඒකත් නැතිවෙනකොටයි ඊලඟට අර **ආචින්න කර්මය** කියලා කියන තමන් නිරන්තරයෙන් කිරීම තුලින් පුරුදු කරගත්තු කර්මයක් ඉදිරිපත් වෙනවා. එහෙමත් නැතිවෙනකොට වෙන යම්කිසි අවස්ථාවක කළ **කටත්තා** නමින් හඳුන්වන යම්කිසි කර්මයක් කොහොම නමුත් ඉදිරිපත් වෙනවා ඊලඟ උත්පත්තියට. දැන් මෙතන අපට පෙනෙනවා ආසන්න කර්මය. බුදුපියාණන් වහන්සේ ඇත්ත වශයෙන් ඒ අවස්ථාවේ වැඩියේ මරණයෙන් ගැලවීමට නොවෙයි. උත්වහන්සේ ගේ මහා කරුණා සමාපත්ති ඥාණය තුලින් පෙනෙන්නට ඇති ඡන්ත මානවකයා තුළ අර විදියේ ගැමුරු ශුද්ධාවක් ඇති කර ගන්න ශක්තියක් තිබෙනවා කියලා. එතකොට අවසාන සිත සකස් කිරීමටයි බුදුපියාණන් වහන්සේ එතනට වැඩම කලේ. ඒ හැටියටම ඡන්ත මානවකයන් මෙතෙක් අහලවත් නැති, මෙතෙක් නොගිය සරණ යාමක් කළා. මෙතෙක් අහලවත් නැති ශීලයක් සමාදන් වුනා. ඒ සුලු වෙලාව තුළ ඇති කරගත්තු කුශල චේතනාවෙනුයි අර විදියේ දිව්‍ය සම්පත්තියක් ලැබුවේ.

එතකොට අපි ඒ තුලින් කල්පනා කරන්නට ඕන. ඇත්ත වශයෙන්ම අපේ ශීල සමාදානය තහවුරු වෙන්නේ, ශුද්ධාව පිහිට කරගෙනයි. කෙනෙකුට කියන්න පුළුවන් නම් **නත්ථි මේ සරණං අක්ඛං බුද්ධෝ මේ සරණං වරං - මට වෙන පිහිටක් නැත: බුදුරජාණන් වහන්සේ ම මට පිහිටයි. ධර්මය ම මට පිහිටයි. සංඝයා වහන්සේ ම මට පිහිටයි** කියලා ඒ තරම් ප්‍රබල ශුද්ධාවක් තිබෙනවා නම් ඒ තැනැත්තා ඒ සරණ යාම කරනවා. සරණයාම කියල කියන්නේ පිහිට සොයා යෑම. ඒ පිහිට සොයන්න වෙන්නේ ශීල, සමාධි, ප්‍රඥා තුළිනුයි. බුදුරජාණන් වහන්සේ ට කවුරුවත් ගලවාගන්න බැහැ. නමුත් අර ශීල, සමාධි, ප්‍රඥා වැඩීමට ආරම්භය සරණගමනයයි. ඒකයි මේ කාලයේ පවා ශීල සමාදානයට කලින් තුන්වරක් ම **බුද්ධං සරණං ගච්ඡාමි** ආදී වශයෙන් මේ සරණයාම කරන්නේ. ඒක එසේ මෙසේ දෙයක් නොවෙයි. දැන් එතකොට මේ ඡන්ත මානවකයාට ඒ බුද්ධ කාලයේ තිබුණු මාරක අනතුරක් නිසා, උවදුරක් නිසා, ඒ විදියට හදිසියේ ජීවිතය නැති වුනා. ඒ බුද්ධ කාලයටත් වඩා මේ කාලයේ ඉන්න මානවක මානවිකාවන්ට - දරු දැරියන්ට - මඟ තොටේ කොයිතරම් උපද්‍රව අනතුරු තියනවාද කියල මේ පින්වතුන් දන්නවා. පාලේ මේ පැත්තේ ඉඳලා එහා පැත්තට පනින්න කලින් මේ පුංචි අපි යටකරගෙන යන්න අධිවේගී දැවැන්ත වාහන විදියක් විදියක් ගානේ දුවනවා. ඒ වගේම මේ පුංචි අපේ මඟ වියදම, වර්තය, ජීවිතය කොල්ල කාගන්න නොයෙකුත් ආකාරයේ පල් හොරුන්, දාමරිකයින්, මිනීමරුවන් හන්දියක් හන්දියක් ගානේ ඉන්නවා. දැන් එතකොට මේ මෑත යුගයක ඉඳලා බෞද්ධ ජනතායකයින් පාසැල් සිසුන්ට පාසලෙන් පිටත්වෙන අවස්ථාවේ දී, පාසැල් වැඩ නිමකරලා ගෙදර යන අවස්ථාවේ දී, මේ අපි කලින් සඳහන් කළ ගාථා තුන සිහිපත් කරන්න, ඒවා කියන්න, පිළිවෙතක් හැටියට යොදලා තියනවා. මේ කාලේ ඒ ගාථාවල අර්ථය පවා තේරුම් කරලා දෙන්න කෙනෙක් නෑ. ඒවා විකෘති කරගෙන විහිළු බවට පත්කරගෙන ඇතැම් කෙනෙක් ඉන්නේ. නමුත් ඉතාම බලසම්පන්න ගාථා තුනක්. දැන් බුද්ධ කාලයටත් වඩා මේ කාලයේ අනතුරු බහුල නිසා අපට කියන්න වෙන්නේ පාසැලෙන් පිටවෙන අවස්ථාවේ නොවෙයි ගෙදරින් පිටවෙන අවස්ථාවේ - පාසැල් යන්න පිටවෙන අවස්ථාවේ - පවා පුළුවන්කමක් තියෙනවා නම් මේ ගාථා තුන සිහිපත් කරගෙන, එහෙම නැත්නම් යටත් පිරිසෙයින් **බුද්ධං සරණං ගච්ඡාමි, ධම්මං සරණං ගච්ඡාමි, සංඝං සරණං ගච්ඡාමි** කියලා ආසන්න සිතෙන්ම පිටවෙන එක හොඳය කියලා. යටත් පිරිසෙයින් අර කියාපු විදියේ අනතුරක් ආවත් හොඳ තැනක උත්පත්තියක් වත්

ලබන්න පුළුවන් තුණුරුවන් සිහිපත් කරගෙන ගෙදරින් පිට වුනොත්. ඔන්න ඔය විදියයි දැන් තියෙන තත්වය.

ඉතිං ඒ වගේම අපට පෙනෙනවා ඒ තුණුරුවන් කෙරෙහි ශ්‍රද්ධාව, සරණයාම, ඒ එක්කම ශීල සමාදානයත් අර තරම්ම බලසම්පන්න දෙයක්. පඤ්චශීලය වුනත් සුළුපටු දෙයක් නොවෙයි, ගිහියාගේ නිත්‍ය ශීලය වශයෙන් තිබෙන. ඒ ශීලය පමණක් සමාදන් වෙලා ඒ සුළු වෙලාවක් තුළ දැඩි අධිෂ්ඨානයක් ඇති කරගන්න ඇති ඡන්ත මානවකයා. මගේ ජීවිතයේ ඉතිරි කාලය තුළ මම කිසිම සතෙක් මරන්නේ නෑ, සොරකමක් කරන්නේ නෑ, කාමයෙහි වරදවා හැසිරෙන්නේ නෑ, බොරු කියන්නේ නෑ, සුරා පානය කරන්නේ නෑ කියලා ඒ ගත්තු අධිෂ්ඨාන ශක්තියයි. වැඩි කලක් රැකිකේ නෑ, සුළු මොහොතක් තුළ ඇතිකර ගත්තු ශක්තිය තුළින් අර තරම් දිව්‍ය සම්පත් ලැබුවේ. එතකොට ඊටත් වඩා ආනිශංස සම්පන්නයි මේ පින්වතුන් අහලා තියෙනවා උපෝසථ ශීලය. දැන් මේ බොහෝ දෙනෙක් සමාදන්වෙලා තියෙන්නේ පෙනෙවස් වශයෙන් උපෝසථ අට්ඨංග ශීලය. ඒ අශ්ඨංග ශීලයේත් ආනිශංස දක්වන ධර්ම කථාවකුත් තියනවා. අවම වශයෙන් අඩ දවසක් එක ශික්ෂා පදයක් ප්‍රබලව රැකීමේ ආනිශංස දක්වන පුදුම විදියේ කථාන්තරයකුත් ධර්ම සාහිත්‍යයේ සඳහන් වෙනවා. දැන් මේ පින්වතුන් මේ කාලයේ ඇතැම් විට ලොකු හැටියට සළකන්නේ නැති විකාල භෝජන ශික්ෂාපදය හරියාකාර දැඩි අධිෂ්ඨානයකින් ජීවිත පරිත්‍යාගයකින් රැකි එක්තරා දුගී මනුෂ්‍යයෙක් වෘක්ෂ දේවතාවෙක් වුන කථාන්තරයක් ධර්ම සාහිත්‍යයේ සඳහන් වෙනවා. ඒක මේ විදියටයි කියවෙන්නේ.

හිමාලයේ ඉඳලා අවුරුද්දක් පාසා කොසඹූ නුවරට පැමිණෙන පන්සියක තාපස පිරිසක් හිටියා. කොසඹූ නුවරට එන්නේ කොසඹූ නුවර ඒ කාලයේ හිටිය සෝසිත සිටාණන්, පාවාරිය සිටාණන්, කුක්කුට සිටාණන් කියලා කියන සිටුවරුන් තුන්දෙනෙක් ඒ තාපස වරුන්ට ආරාධනය කරලා තිබුනා වැසි භාර මස තුළ හැම අවුරුද්දකම අපෙන් උපස්ථාන ලබන්න එන්න කියලා. ඒ ආරාධනාව අනුව පිටත්වෙලා එන තාපසයින් එක්තරා අවස්ථාවක කැලේ කෙළවර තිබුනු මහා විශාල නුග ගසක් මුල ටිකකට නැවතුනා විවේක ගන්න. තාපසයින් අතර ප්‍රධාන තාපසයා කල්පනා කළා මේ නුග ගහට අධිගෘහිත දේවතාවා එසේ මෙසේ කෙනෙක් වෙන්න බෑ. මහා බලසම්පන්න කෙනෙක් වෙන්න ඕනෑ කියලා නිකමට වගේ හිතුවා මේ අපේ පිරිසට පැන් ලබා දෙනවා නම් මේ දේවතාවගේ අනුහසින් අපට බොහොම වටිනවා, මේ වෙලාවේ ප්‍රයෝජනවත් දෙයක් කියලා. හිතනවත් එක්කම ඒ හැම දෙනාටම පැන් පහළ වුනා එතන. ඊට පස්සේ කල්පනා කළා අපට නාන්න පැන් ලැබෙනවා නම් හොඳයි කියලා. ඒකත් එහෙමම ලැබුනා. ඊට පස්සේ කල්පනා කරා අපට ආහාරයත් ලැබෙනවා නම් හොඳයි කියලා. පන්සිය දෙනාටම ආහාරයත් ඒ විදියටම ලැබුනා. ඊළඟට අර තාපසයා හිතනවා මේ තරම් අපි හිතන හිතන දේවල් දෙන්න ශක්තියක් තියෙන මේ දේවතාවා අපිට දකින්න ඇත්නම් හොඳයි කියලා. එතකොට අර නුග ගහේ මුල් අතරින් මේ දේවතාවා මහානුභාව සම්පන්න ස්වභාවයකින් පෙනී සිටියා. ඊළඟට මේ තාපසය අහනවා ඔබ කොයි විදියේ පිනක් කරලද මේ තත්වය ලැබුවේ කියලා. ඔන්න එතකොට අර දේවතාවා ලැජ්ජයි කියන්න, පින බොහොම සුළු දෙයක් නිසා ලැජ්ජයි කියන්න. අදි මදි කලා. නැවත නැවත ඇවිටිලි කළහම ඔන්න කියන්න පටන් ගත්තා. ඒ සම්පූර්ණ ප්‍රවෘත්තිය මේ විදියටයි ධර්මයේ දැක්වෙන්නේ.

සැවැත් නුවර අනේපිඬු සිටානන්ගේ ගෙදර වාරිත්‍රයක් තිබුණා හැම පොහොය දවසකම ගෙදර කවුරුත් සිල් රකිනවා. කොයි තරම් ද කියතොත් කිරිබොන දරුවන්ගේ පවා කට සෝදලා දවසේ ඉර අවරට යන අවස්ථාවේදී කටසෝදලා වතුමදුර කටේ තබල ඒ කුඩා අවදියේ පටන්ම විකාල භෝජන ශික්ෂාපදය පවා රකින්න පුරුදු කරන සිරිතක් තිබුණා. ඒ තරමට ම දැඩිව හැම දෙනෙක් ම පොහොය අටසිල් රැකීමේ සිරිතක් තිබුණා. එතකොට එක දිනක් ඒ ගෙදරට කුලී වැඩ සොයාගෙන ආව ඉතාම දුප්පත් මනුෂ්‍යයෙක්. ඒ මනුෂ්‍යයා ඇවිල්ල වැඩි කලක් උනේ නෑ ඊළඟ පෝය දවසේ සිටාණන් විහාරයේ ඉඳල ඇවිල්ල ගෙදර අයගෙන් අහනවා අහවල් කුලී කරුවට කිව්වද අද පෝය දවස බව කියල. කියන්න බැරිවුණා කියල කිව්ව. එහෙනම් එයාට විතරක් කෑම ටිකක් තියන්න හවස් වරුවට කියල වෙනම කෑම ටිකක් එයාට සූදානම් කරලා තියලා අනිත් අය අර කියාපු පිළිවෙතේ හිටියා, කුඩා දරුවා පවා ආහාර නොගෙන. ඉතින් ඔය අතරෙ හවස් වෙලා අර මනුෂ්‍යයා ආව ඉතාමත් ම මහන්සි වෙලා වැඩ කටයුතු කරලා. ඇවිල්ලා ඒ ආහාර ටික දුන්නාම ටිකක් කල්පනාවේ වැටුණා. කොතෙක් කුසගින්න තිබුණත් එකපාරටම කෑවේ නෑ. කල්පනා කළා මොකද වෙනදානම් මේ ගෙදර කොතෙකුත් බත් දෙන්න, වැංජන දෙන්න කියලා එහෙම කෑගහනවා පොඩි දරුවෝ හේම. අද කිසිම සද්දයක් නැහැ. ඊළඟට ඇහුවා මේ කට්ටිය කෑම කාලද ඉන්නේ කියලා, නෑ කිව්වා. මොකද කියලා ඇහුවාම කියනවා මේ වගේ පෝය දවස් වල අපේ සිරිතක් තියෙනවා, සිටාණන් මේ කුඩා දරුවන්ට පවා මෙන් මේ විදියට විකාල භෝජන පිළිබඳ ශික්ෂාපදය රකින්න සලස්වනවා කියල. කිව්වහම මේ මනුෂ්‍යයා අහනවා මටත් පුළුවන්ද මේ පොහොය අටසිල් සමාදන් වෙන්න කියලා. ඒකනං අපි දන්නේ නෑ සිටාණන්ගෙන් අහන්න ඕනෙයි කිව්වා. එහෙනං ගිහිල්ල අහන්නෙයි කිව්වා. ඉතිං සිටාණන්ට ගිහිං කිව්වාම කිව්ව එහෙමනං කරන්න තියෙන්නේ දැන් පෝයෙන් අඩ දවසක් පෙහෙවස් රකින්න තාමත් ඉඩ තියෙනවා. එයාට කියන්න කට සෝදාගෙන අධිෂ්ඨාන කරගන්නෙයි කියල මේ විකාල භෝජනය පිළිබඳ ඒ ශික්ෂාපදයත් මුල් කරගෙන ඒ පොහොය අටසිල්.

ඉතින් මේ මනුෂ්‍යයන් ඒ විදියට කළා. රැ වෙනකොට අර කුසගින්න නිසාත් වෙහෙස නිසාත් දරාගන්න බැරි වේදනාවල් ආවා. එතකොට මේ මනුෂ්‍යයා කළේ මොකක්ද, කඹයකින් කාමරයක යම්කිසි දෙයක් බැඳලා කෙළවරක් අල්ලාගෙන පෙරලෙන්න පටන් ගත්තා වේදනාව උහුලගන්න බැරිව. ඒ මනුෂ්‍යයින් ගිහිල්ල සිටාණන්ට කිව්වහම සිටාණන් වතුමදුරත් අරගෙන ඇවිල්ලා බොහොම පෙරැන්න කළා මොකද මේ අසහණයෙන්, කියල ඇහුවහම මට වාතරෝගයක් මතු වෙලා තියෙනවා වෙහෙස නිසා කියල කිව්වා. එහෙනම් මේ වතුමදුර ගන්න කියල කිව්වා. ස්වාමීන් වහන්සේත් ගන්නවාද කියල ඇහුවා. නෑ මට නම් අපහසුවක් නෑ ගන්නෙයි කිව්වා. අනේ මට අවසර දෙන්න මේ පොහොය අටසිල් රැකීමේදී මට මුළු දවස කරන්නත් බැරිවුණා, මේ ටිකවත් මට පිරිසිදුව කරන්න මට ඉඩ දෙන්න කියල වතුමදුරත් ප්‍රතික්ෂේප කලා. ඉතින් එහෙම පිටින් ම කුසගින්නෙන්. ඒ හින්දා එළිවෙන ජාමෙට ඉවසන්න බැරිව අන්තිමට ඒ මනුෂ්‍යයා කාලක්‍රියා කරල අර කියාපු නුග ගහේ වෘක්ෂදේවතාව වෙලා උපන්නා. ඔන්න ඕකයි ප්‍රවෘත්තිය. එහෙම කියලා ඊළඟට වෘක්ෂ දේවතාව කියනවා ඒ සිටාණන් බුද්ධ මාමකයි, ධම්ම මාමකයි, සංඝ මාමකයි. ඒ සිටාණන් ඇසුරු කිරීම නිසයි මට මේ වෘක්ෂ දේවතා සම්පත්තිය ලැබුණේ කියල. ඕක අහනවත් එක්කම අර තාපසයින් - ඒ වෙනකොට ඒ ගොල්ලෝ දන්නෙවත් නෑ බුදු කෙනෙක් පහල වෙච්ච බව මේ කොසඹෑ නුවර නිසා. එතකොට ඒ තාපසයින් ඔක්කොම නැගිටලා බුද්ධ කියලාද කියන්නේ - එසේය. බුද්ධ කියලාද කියන්නේ කියලා තුන් සැරයක් ම ඇහුව. බුදුකෙනෙක් පහළවුන බවත් දන්නේ නෑ. ඉතින් ඒ විදියට බුදුකෙනෙක් උපන්නා කියන ප්‍රවෘත්තිය දැනගත්තට

ඒ භාග්‍යවත් අරහත් සම්මා සම්බුදු රජාණන් වහන්සේ ට නමස්කාර වේවා!

පස්සේ ඒ තාපසවරුන් අර සිටාණන් තුන්දෙනාටත් ඒ කාරණය දන්වලා සැවැත් නුවරට ගිහිල්ලා බුදුරජාණන් වහන්සේ ගෙන් බණ අහල රහත්වෙලා පැවිදි භූමියට පත් වුනා.

එතකොට අන්න අර කතාන්තරය තුළින් අපට පෙනෙනවා අඩ දවසක් රැක්ක උපෝසථ ශීලයෙන් අර තරම් ආනිශංස ලැබුණා. මේ කාලේනම් දැන් අපේ තර්ක කාරයින් බොහෝවිට කියන දෙයක් තමයි අනිත් ශික්ෂාපද කෙසේ වෙතත් විකාල භෝජනය ගැන. ඒ ආහාර ගැනීමෙන් කාටවත් හිංසාවක් වෙන්නේ නෑනේ. ඉතින් සමහර විට අහනවා බත් කාල අපායේ ගියේ කවුද කියල. ඒ විදියට අහන අයත් ඉන්නව. එතන බත් කෑම නොකෑම නෙවෙයි ප්‍රශ්ණය තියෙන්නේ. මේ කියාපු තමන් ප්‍රතිඥා කරගත්තු සමාදන් ශීලය දැඩි අධිෂ්ඨානයකින් රැකීම තුළින් සිත පිරිසිදු කර ගත්තා. සිත කෙලින් කර ගත්තා. තුණුරුවන් කෙරෙහි ශ්‍රද්ධාවෙන්, ඒ ශීල සමාදානයෙන්, අවංක භාවයෙන් සිත කෙලින් කර ගත්තා. ඒකේ ආනිශංසයයි අර දුගියාට ලැබුනේ. එතකොට අපි කල්පනා කරන්න ඕනෑ අන්න ඒ විදියටයි. සුළු කොට තැකිය යුතු දෙයක් නොවෙයි විකාල භෝජන ශික්ෂාපදය පවා. කවර ශික්ෂාපදයක් වුවත් මේ බුද්ධ ශාසනයේ හරියට රැක්කොත් ඒක ආනිශංස සම්පන්න බව මේක තුළින් අපට පැහැදිලිව පෙනවා.

ඊලඟට මේකටම අදාළ තවත් කොතෙකුත් ධර්ම කථාන්තර තිබෙනවා. ශීලාදි ගුණ ධර්ම පිළිබඳව විශේෂයෙන් සඳහන් කළයුතු තවත් කාරණයක් තමයි, තවත් වටිනා දේශනාවක් තමයි, බුද්ධ කාලයේම හිටියා කුටදන්ත කියල එක්තරා බ්‍රාහ්මණයෙක්. ඒ බ්‍රාහ්මණයා බොහොම ධනවත් කෙනෙක්. එයාට විශාල යාගයක් පවත්වන්න ඕනෑකමක් තිබුනා. ඒ යාගය පවත්වන්න කල් ඇතුළම ගෙයින්, වසුපැටවුන්, එළුවන්, බැටළුවන් ආදී ඒ සතුන් හත්සිය, හත්සිය සූදානම් කරගෙන ඒ සතුන් ගස්වල බැඳලා ඊලඟට කල්පනා කරනවා. අහන්න ලැබුනා මේ බ්‍රාහ්මණයාට ශ්‍රමණ භවත් ගෞතමයන් මහත්ඵල මහානිශංස වන විදියට යාග පවත්වන ක්‍රමයක් දන්නවා කියල. ගිහිල්ල බුදුපියාණන් වහන්සේ එක්ක සාකච්ඡාවක් ආරම්භ කලා. ඉතාමත්ම මහානිශංස වන විදියට යාගයක් පවත්වන්නේ කොහොමද කියන මාතෘකාව උඩ.

බුදුපියාණන් වහන්සේ අතීත ප්‍රවෘත්තියක් ආශ්‍රයෙන් - අතීත ජාතියක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පුරෝහිත කෙනෙක් හැටියට ඉපදිලා මහා විජිත කියන රජුට - මහා විජිත රජුට රජුරුවන්ට විශාල වස්තු සම්භාරයක් තිබුනා - මුළු රටම සම්බන්ධ කරගෙන මහා පරිමාණයෙන් විශාල යාගයක් පැවැත්වුවාය, ඒ යාගයේදී කිසිම සතෙකුට හිංසාවක් කලේ නැහැ. ඒ යාගයට සම්බන්ධ වූ මනුෂ්‍යයින්ටත් බලකිරීමක් නොකර ඉතාමත් ධාර්මික අන්දමින් විශාල යාගයක් පැවැත්වුවා කියල ඒ කාරණය සවිස්තරව බුදුපියාණන් වහන්සේ වදාළා. ඒ අවස්ථාවේ බ්‍රාහ්මණ පිරිසත් සාධුකාර දුන්නා. අර බමුණක් අන්තිමට ඒක ගැන පැහැදිලි ඉස්සෙල්ලම ඇහුවේ ඔය භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විස්තර කල ආකාරයට අර පුරෝහිතයා භාග්‍යවතුන් වහන්සේම වෙන්න ඕන කියල මට හිතෙනවයි කියල. එසේමයි කියල බුදුපියාණන් වහන්සේ ඒක පිළිගත්තට පස්සේ ඊලඟට අහනවා මහානිශංස වන, හැබැයි ඒ තරම්ම සූදානම් වීම නැති, වැඩ කටයුතු නැති, තවත් යාගයක් තියෙනවාද කියල. එහෙම ඇහුවම බුදුපියාණන් වහන්සේ කියනවා, එසේය බමුණ. මෙන්න මෙහෙම යාගයක් තියනවා. මොකක්ද, යම්කිසි කුළ පරම්පරාවක සිල්වත් පැවිද්දන් වෙනුවෙන් නිතිපතා දන්දීමේ ක්‍රමයක් තිබෙනවා නම් අන්න ඒ යාගය අර කියපු මහා විජිත රජුරුවන්ගේ යාගයටත් වඩා ශ්‍රේෂ්ඨයි කියල. ඊලඟට අහනවා ඊටත් වඩා වැඩ කටයුතු සූදානම් වීම අඩු නමුත් ආනිශංස වැඩි යාගයක් තියෙනවාද කියල. එතකොට

බුදුපියාණන් වහන්සේ ප්‍රකාශ කරනවා තියෙනවා. මොකක්ද ඒ යාගය, සතර දිගින් පැමිණෙන සංඝයා වහන්සේලා වෙනුවෙන් විහාරයක් තැනීම. ඒක ඊට වැඩිය ආනිශංස සම්පන්නයි. අව්වර වෙහෙස මහන්සි නොවී කරන්න පුළුවන් එකක්. ඊලඟට අහනවා ඊටත් වඩා වැඩ කටයුතු අඩු නමුත් ආනිශංස වැඩි යාගයක් තියෙනවාද කියල.

ඔන්න ඒ අවස්ථාවේ බුදුපියාණන් වහන්සේ ප්‍රකාශ කරනවා, යම් කෙනෙක් පහන් සිතින් යුක්තව බුදුන් සරණ යනවාද, දහම් සරණ යනවාද, සඟ සරණ යනවාද ඒ යාගය අර කියපු හැම යාගයකටම වඩා - මහා විජිත රජ්ජුරුවෝ පැවැත්වූ අර මහා පරිමාණ යාගයටත් වඩා, ඊලඟට අර කුල ගෙවල්වල දෙන නිත්‍ය දානයටත් වඩා, විහාර දානයටත් වඩා ශ්‍රේෂ්ඨ යාගයක් කියල. ඊලඟට එතැනින් නැවතුනේ නෑ. බ්‍රාහ්මණයා අහනවා ඊටත් වැඩිය වටිනා යාගයක් තියෙනවාද මහත්ඵල මහානිශංස වන. ඒ අවස්ථාවේ තමයි ප්‍රකාශ කලේ බුදුපියාණන් වහන්සේ තියෙනවා. යම් කෙනෙක් අර කියාපු ප්‍රාණඝාතයෙන් වෙන්වෙනවා නම්, අදින්නාදානයෙන් වෙන්වෙනවා නම්, කාම මිච්ඡාචාරයෙන් වෙන්වෙනවා නම්, මුසාවාදයෙන් වෙන්වෙනවා නම්, සුරාපානයෙන් වෙන්වෙනවා නම් ඒ යාගය අර්ථක් වඩා ආනිශංස සම්පන්නයි. ඊලඟට ඇසූ ප්‍රශ්ණය ඔයටත් වැඩිය ආනිශංස සම්පන්න යාගයක් තියෙනවාද කියල. ඒකෙදි බුදුපියාණන් වහන්සේ මුළු මහත් ශීල, සමාධි, ප්‍රඥා ප්‍රතිපදාව දක්වා වදාලා - කෙනෙක් මේ ශාසනයේ පැවිදිවෙලා රහත්ඛව දක්වා යන.

ඉතින් ඒ මුළු දේශනාවම අහලා කුටදන්න බ්‍රාහ්මණයා තුණුරුවන් සරණ ගිහිල්ලා උපාසකයෙක් බවට පත්වුනා. අර ඒ ඒ තැන බැඳලා හිටපු, මරන්න හිටපු, 700 ක් ගවයින්ට, වස්සන්ට, වැස්සියන්ට ඔක්කොටම අභය දානය දුන්නා. ඒ සතුන් නිදැල්ලේ තණ කත්වා, සීතල වතුර බොත්වා කියලා උන්ට අභය දානය දුන්නා.

ඉතින් මේ කතාන්තරය ආශ්‍රයෙනුත් අපට පේනවා මේ ශාසනය ආමිසයෙන් නිරාමිසයට යන බව. සාමාන්‍ය ලෝකයේ ආමිස දානයයි ලොකු හැටියට සලකන්නෙ. ඊට වඩා නිරාමිස වශයෙන්, ඒ වගේම සිතට චේතනාවට වඩා ළංව යන අන්දමින් අර තුණුරුවන් සරණයාම, සීල සමාදානය ආදී වශයෙන් බුදුපියාණන් වහන්සේ අමුතම වටිනාකම් රාශියක් මේ ලෝකයට දක්වා වදාලා. ඒ ශීල සමාදානයේ ආනිශංස ඒ විදියේ නොයෙකුත් කතාන්තර ආශ්‍රයෙන් ධර්මයේ දැක්වෙනවා. සාමාන්‍යයෙන් පඤ්ච ශීලය රකින ගිහි පින්වතුන්ට මෙලොව වශයෙන් පැමිණෙන ආනිශංස ඇතැම්විට දක්වනවා පහක් හැටියට. යම්කිසි කෙනෙක් සීල සම්පන්න නම්, ශීල සම්පන්න කෙනෙකුට, ඒ අප්‍රමාදය හේතුකොට ගෙන - එතැන අප්‍රමාදය කියල කියන්නේ දැන් පවකම් කිරීම. අපි හිතමු ශික්ෂාපද පහට අදාල වැරදි - ප්‍රාණඝාතය, අදින්නාදානය, කාමමිච්ඡාචාරය, මුසාවාදය, සුරාපානය කියන දේවල් යම් කෙනෙක් කරනවා නම් ව්‍යාපාරික මට්ටමින් හෝ පෞද්ගලික මට්ටමින් හෝ ධර්මයේ හඳුන්වන්නේ ප්‍රමාදයක් හැටියටයි. ප්‍රමාදයට වැටුනා. ඇත්ත වශයෙන්ම මත්පැන් වලින් පමණක් නොවෙයි අර කියාපු දේවල් කරන තැනැත්තා අන්තිමට ඒවා සිතට එන්න එන්න පිස්සෙක් බවට පත්වෙනවා. නොසන්සුන් බවට පත්වෙනවා. ඒක ප්‍රමාදයට හේතුවක්. අන්න ඒ ප්‍රමාදය නිසා මතුපිටට පෙනුනට සාමාන්‍ය ලෝකයාට පෙනෙන පෙනුමෙන්, සාමාන්‍ය කෙනාගේ අවබෝධයේ හැටියට දියුණුවෙන හැටියට පෙනුනත් ඒ තැනැත්තා යම්කිසි අවස්ථාවක බලවත් පරිභාණියකට පත්වෙනවා. ඒක අනුව බුදුපියාණන් වහන්සේ දක්වන්නේ යම් කෙනෙක් ශීල සම්පන්න නම්, පඤ්චශීලය හරියට ආරක්ෂා කරනවා නම් ඒ තැනැත්තාට අප්‍රමාද ප්‍රතිපත්තිය පිහිට කරගෙන විශාල ධනයක් රැස්කර ගන්න පුළුවන් ය කියල. සාමාන්‍යයෙන් කෙනෙක්

හිතන්න පෙළඹෙන්නෙ විශේෂයෙන් මේ කාලයේ පඤ්ච ශීලය රකින කෙනෙකුට, දැහැමි කෙනෙකුට, තැනක් නෑ. ධනයක් ලබාගන්න හැකියාවක් නෑ කියලා ඒ විදියට. නමුත් බුදුපියාණන් වහන්සේ නම් පෙන්නුම් කරන්නේ පඤ්ච ශීලය රකින කෙනාටයි ධනය රැස්කර ගන්න පුළුවන් වෙන්නේ.

ඇතැම් අවස්ථාවල ධනය කියල කියන්නේ වස්තුවේ තහවුරු බවයි. එතන ප්‍රකාශ කරන්නේ යම් කෙනෙක් කොච්චර හම්බුකලත් මත්පැන් බොමින් අර අනෙකුත් දුරාවාර වල එහෙම යෙදෙනවා නම් ඒ ධනය ඉක්මනින්ම කාබාසිනියා කරල නැති කර ගන්නවා. අර ශීලවත්තයා ඒ විදියට නොවේ. සමහර විට බුදුපියාණන් වහන්සේ දක්වනව උපමා වශයෙන් මී මැස්සන් මී වදයක් බඳින්නා වගේ, වේයන් තුඹසක් බඳින්න වගේ බොහොම වෙහෙස මහන්සිවෙලා ධාර්මිකව උපයාගන්නා ධනය ස්ථාවරයි කියල, තහවුරුයි කියල. අන්න ඒ අර්ථයෙන් තමයි එතකොට පළවෙනි ආනිශංසය වශයෙන් දක්වන්නේ කවුරුත් මේ ගිහි පින්වතුන් බලාපොරොත්තු වන හෝගස්කන්ධය ලබනවා. දෙවනි ආනිශංසය හැටියට දක්වනවා සිල්වත් කෙනා පිළිබඳව යහපත් කීර්ති රාවයක් ඇතිවෙනවා කියල. යහපත් කීර්ති රාවයක්, නුවණැත්තන් අතර යම්කිසි යශෝ සෝභයක්, කීර්ති රාවයක් හෙමිහිට පැතිරෙනවා. ඒක දෙවනි ආනිශංසය. සමාජයේ ජීවිතයක් ගතකරන කෙනෙකුට ඒකත් එක්තරා ආනිශංසයක්, වටින ආනිශංසයක්. තුන්වනුව දක්වනවා ඒ විදියේ ශීල සම්පන්න පුද්ගලයා යම්කිසි සභාවකට එළඹෙනවා නම්, රජවරුන් සිටින සභාවක් හෝ වේවා, බ්‍රාහ්මණයින් සිටින සභාවක් හෝ වේවා, ගෘහපතියන් සිටින සභාවක් හෝ වේවා, ඒ කොයි සභාවකට පිවිසෙතත් විශාරදව පිවිසෙනවා කියලා හිත මකු කරගන්නේ නැතිව.

මකු කර ගන්නවා කියලා කියන්නේ ඔලුව පහතට හෙළාගෙන බොහොම ලජ්ජාවෙන් වගේ මූණ හංගගෙන ඉන්න එක. කෙලින් හය නැතුව විශාරදව සභාවකට ඇවිල්ලා කතා කරන්න පුළුවන් ශක්තියක් ලැබෙනව තමන්ගෙ අර ශීලය පිරිසිදු වීම නිසා. ඒ තුන්වෙනි ආනිශංසය. හතරවෙනි ආනිශංසය හැටියට දක්වනවා මරණ අවස්ථාවේ සිහිනුවණින් කාලක්‍රියා කිරීම. මුළා නොවී හොඳ සිහියෙන්.

දැන් අර ඇතැම් කතාන්තරවල පින්වතුන් අහලා ඇති චුන්ද සුකරිකයා, ඒ උගරන් මරමින් හිටපු මනුෂ්‍යයා, අවසාන අවස්ථාවේ උගරෙක් හැටියට - මනුෂ්‍ය හිත නැතිවෙලා - අන්තිමට උගරෙක් වගේ එහාට මෙහාට දුවමින් ඉඳලා දුක් විඳලා, අපාගත වුනා. ශීලවත්ත පුද්ගලයාට තමා ඒ කරපු හොඳ ක්‍රියාවක් සිහිපත් කරමින් සතුටුවෙමින් අවසාන මොහොත සිහිනුවණින් ගතකරල අර පොතේ කියවෙන්නා වගේ නිදා පිබිදියාක් වගේ, දිව්‍ය ලෝකයේ උත්පත්තිය ලබන්න පුළුවන්. පස්වන කාරණය දක්වන්නෙ ඇත්ත වශයෙන්ම සුගතිගාමී වෙන්න හැකි බව. ශීලවත්ත පුද්ගලයා ඒ ශීලය හරියාකාර ආරක්ෂා කලා නම් අර ඡන්ත මානවකයා වගේ, අන්න අර දුගී මනුෂ්‍යයා වගේ, සුගතිගාමී වෙනවා. ඒක පස්වෙනි ආනිශංසය.

තවත් අවස්ථාවක ආනන්ද හාමුදුරුවෝ බුදුරජාණන් වහන්සේගෙන් අහනවා භාග්‍යවතුන් වහන්ස, මේ ලෝකයේ සුවඳ වර්ග තුනක් තිබෙනවා. සමහර ගස්වල මුල් සුවඳයි. සමහර ඒවයි අරටුව සුවඳයි. සමහර ගස්වල මල් සුවඳයි. එතකොට මුල් සුවඳ, හර සුවඳ, මල් සුවඳ කියලා තුන් ආකාර සුගන්ධයක් තිබෙනවා ලෝකයේ. ඒ හැම සුවඳක්ම උඩු සුලඟට යන්නේ නෑ යටි සුලඟට මිසක්. භාග්‍යවතුන් වහන්ස, උඩු සුලඟටත් යන යටි සුලඟටත් යන උඩු සුලඟට යටි සුලඟට කියන දෙපැත්තටම යන සුවඳකුත් ලෝකෙ තිබෙනවාද කියල. එතකොටත් බුදුපියාණන් වහන්සේ ඔන්න ප්‍රකාශ කරනවා, යම්කිසි ගමක හෝ

නියම් ගමක හෝ නගරයක හෝ යම් ස්ත්‍රියක් හෝ පුරුෂයෙක් හෝ බුදුන් සරණ ගිහිං තිබෙනවා නම්, දහම් සරණ ගිහිං තිබෙනවා නම්, සගුන් සරණ ගිහිං තිබෙනවා නම්, ඒ වගේම සතුන් මැරීම, සොරකම් කිරීම, කාමමිච්ඡාවාරය, මුසාවාදය, සුරාපානය කියන ඒ පඤ්ච දුශ්චරිතයෙන් ඉවත්වෙලා ඒ ශික්ෂාපද රකිනම් පරිත්‍යාග ශීලී නම් ඒ පුද්ගලයා පිළිබඳව ඒ ස්ත්‍රිය හෝ පුරුෂයා පිළිබඳව ගුණරාවයක් මනුෂ්‍යයින් අතරත් දෙවියන් අතරත් ශ්‍රමණ බ්‍රාහ්මණයින් අතරත් පැතිරෙනවා කියල. ගුණ සුවඳ පැතිරෙනවා කියල ඒ විදියටත් දක්වලා තිබෙනවා සමහර අවස්ථාවල ශීලානිශංස වශයෙන්.

එතකොට මෙලොව වශයෙනුත් අර ශීලවත්තයාට තමාගේ ජීවිතය යහතින් ගතකරන්න පුළුවන්. ඒ වගේම මේ පින්වතුන් අහල තියෙනවා ශීලාදී ගුණ ධර්ම රකින කෙනාට අර විපිළිසර බව කියල අතීත පොත්වල කියන පසුතැවිල්ල නැතිව නිරන්තරයෙන් ම ලොකු සතුටකින් ඉන්න පුළුවන්. නිරාමිස ප්‍රීතියකින් ඉන්න පුළුවන්. ඒකට කියනවා නිරවද්‍ය සුඛය කියලා. අනවජ්ජ සුඛය කියල කියනවා. වැරදි නොකර මම වැරද්දක් කරල නෑ කියන ඒ සිතුවිල්ල ලොකු සතුටක්. ඒක තුලින් සතුටක් ඇති කරගන්න පුළුවන් වෙනවා. එතකොට ඒ සතුටම තමයි ඊළඟට ඒ ශීලයේ මෙලොව වශයෙන් දක්වන ආනිශංසය ආරම්භක වශයෙන් කිව්වොත්. නමුත් මේ ශාසනික ගුණධර්ම අතරින් අපි කවුරුත් දන්නවා, ශීලය තමයි පදනම මේ ගුණ ධර්ම වගාවට. සංසාර දුක කෙළවර කිරීම පිළිබඳ කථාවේදී ශීල, සමාධි, ප්‍රඥා කියන පුණ්‍යස්කන්ධ තුනක් දක්වනවා. ශීලය පිහිට කරගෙනයි සමාධිය වඩන්නේ, සමාධිය උපකාර කරගෙනයි ප්‍රඥාව දියුණු කරගන්නේ. ඒක නිසා තමයි ත්‍රිවිධ පුණ්‍යස්කන්ධයක් ධර්මයේ දැක්වෙන්නේ ශීල, සමාධි, ප්‍රඥා නමින්.

එතකොට ඒ ශීලය විවිධයි. මේ පින්වතුන් දන්නවා දැන් සාමාන්‍ය නිත්‍ය ශීලය වශයෙන් පඤ්ච ශීලය තිබෙනවා. තවත් පුළුවන් නම් ආජීව අෂ්ඨමක ශීලය කියලා මේ අවස්ථාවේදී ඇතැම් කෙනෙක් සමාදන් වුනා වගේ වචනයක් රැකගැනීම. කොටින්ම කියතොත් කයත්, වචනයත් හික්මවා ගැනීම පිළිබඳ අදහසයි ශීලය තුල තිබෙන්නේ. ඒක හිතේ උපකාරය ඇතිවයි කරන්නේ. හිතේ තියෙන අධිෂ්ඨාන ශක්තිය පෙරදැරි කරගෙන. එතකොට ශීලයේ වටිනාම දේ තමයි සමාදන් වෙනවා කියල කියන්නේ. අධිෂ්ඨාන කරගැනීම. මේ අධිෂ්ඨාන ශක්තිය තුළින් යම්කිසි ස්ථාවර බවක් ඇති කරගන්නවා. ඒ තහවුරු බවක් නැතිව සමාධියක් ගොඩ නගා ගන්න බෑ. වෛත්‍යයක් ගොඩනගන්න බැරුව වගේ හරි පදනමක් නැතුව මේ සිත සමාධියකට ගොඩනගාගන්න බෑ, අවම මට්ටමෙන් පඤ්ච ශීලයවත් නැතුව. පොතේ එන උපමාවක් නොවෙතත් මේක තේරුම් කරගන්න ගත්තු උපමාවක් වශයෙන් කියන්න පුළුවන්.

අපි මේ සංසාරයේ විවිධාකාර ජීවිත අනන්ත කාලයක් මේ විදියට ගත කරලා තියනවා. යක්ෂයින් ප්‍රේතයින් කිරිසනුන් හැටියට වැඩි වශයෙන්, ඉඳහිටලා දෙව්වරුන් බ්‍රහ්මයින් හැටියට මනුෂ්‍යයින් හැටියට. එතකොට අපේ මේ විඤ්ඤානයේ, අපේ හිතේ, තැන්පත් වෙලා තිබෙන හොඳ නරක ගොඩක් තිබෙනවා. බොහෝ විට නරක පැත්තයි වැඩිපුර තියෙන්නේ. මේවා කර්ම විපාක වශයෙන් නිරන්තරයෙන් අපේ සිත්වල මතුවෙනවා. අර ලිප උඩ තියෙන වළඳක ඇති ඒවා පැසෙන කොට විටින් විට එක එක දේවල් උඩට එන්න වගේ කර්ම උඩට එනවා. මේවා යටට දමලා තමන්ගේ හිත තහවුරු මට්ටමකට ගේන්න උපකාර වෙන්නේ මේ ශීල අධිෂ්ඨානයයි.

දැඩි අධිෂ්ඨානයක් යම් අවස්ථාවක ගත්ත නම් - මෙතෙක් සතුන් මරමින් හිටපු, සතුන් මැරීම රක්ෂාවක් හැටියට කරමින් හිටපු, විනෝදයට හෝ රැකියාවක් හෝ හැටියට කරමින් හිටපු, කෙනෙක් දැඩි අධිෂ්ඨානයක් ගත්තා නම්, අද මේ මොහොතේ සිට මම කිසිම කෙනෙකුට හිංසාවක් කරන්නේ නෑ කියලා - ඒ අධිෂ්ඨාන ශක්තිය තුළින්ම අර ඒකට අදාල අතීත කර්ම වේග බොහෝ දුරට යටපත් වෙනවා. ඒවාට මතු වෙන්න ඉඩ දෙන්නේ නෑ අර හිත, ඒවා මතු වෙනකොට. මේකයි ධර්මතාව. භොරකම පිළිබඳවත් එහෙමයි. ඇතැම් කෙනෙකුට උත්පත්තියෙන්ම භොරකම පුරුද්දක් වෙලා තියෙනවා. ඒකෙන් පෙන්නුම් කරනවා අතීත වර්ත ලක්ෂණ. නමුත් දැඩිව අධිෂ්ඨාන කළොත්, ඒ අධිෂ්ඨානය පෙරමුණේ තබා ගන්නේ අන්න අර සරණ ගමණයයි, තුණුරුවත් සරණ යාමයි. ඒක ඒ අධිෂ්ඨාන ශක්තිය. භොරකම පිළිබඳවත් අනිකුත් ඒව පිළිබඳවත්. කොටින්ම කියනොත් මේ පඤ්ච ශීලයට අදාලව තිබෙන්නේ අපි මේ අනන්ත කාලයක් සංසාරයේ ධර්මය මුණ නොගැසුන අවස්ථාවල කරපු වැරදි ටිකයි. පඤ්ච ශීලය කියලා බුදුරජාණන් වහන්සේ ගොණු කරල දැක්වුවේ. මේවාට අදාලවයි අපි අනන්ත කාලයක් මේ සංසාරයේ වැරදි කරලා තියෙන්නේ.

එතකොට දැන් නිවන් බලාගෙන යනවා නම්, ආරම්භක වශයෙන් මෙන්න මේ පහවත් නිත්‍ය ශීලය හැටියට රකින්න ඕනෑ. ඕකයි පඤ්ච ශීලයේ වටිනාකම, සුලුපටු දෙයක් නොවෙයි, දැඩිව අධිෂ්ඨාන කරගෙන. ඊට අමතරව තමයි ඔය පොහොය අටසිල් ආදී වශයෙන් තව තවත් තියෙන්නේ. ඊලඟට හික්ෂු ශීලය ඊටත් වඩා පුළුල්. යම් ප්‍රමාණයකට පදනම ශක්තිමත් නම් - දැන් මේ පින්වතුන් දන්නවා ඔය අහස්මාලිගා වගේ හදන ගොඩනැගිලිවල ගොඩනැගිල්ලේ උඩ හරිය විතරක් ගොඩ නගනව නොවෙයි. ඊට කලින් කොච්චර - මේ ඉංජිනේරු මහත්තරු දන්නවා ඇති - අර පදනම දමාගන්න කොයි තරම් වෙහෙස වෙනවාද කියල. වැලි ගොඩක හැඳුවොත් කඩාගෙන වැටෙනවා නේ. අන්න ඒක නිසා තමයි අර සංඝයා වහන්සේලා ට ඒ ඉහළ මට්ටමකින් ඉහළ ඉලක්කයන් තබාගෙන නිවන් දකින්න බලාපොරොත්තුවෙන් වැඩ කරන සංඝයා වහන්සේලාට බුදුපියාණන් වහන්සේ ඊටත් වඩා සියුම් අන්දමින් විශාලවූ ප්‍රාතිමෝක්ෂ සංවර ශීලයක් වදාලා.

දැන් සංඝයා වහන්සේලාට අයිති සිවු පිරිසිදු ශීලය කියල කියන ප්‍රාතිමෝක්ෂ සංවර ශීලය, ඉන්ද්‍රිය සංවර ශීලය, ආජීව පාරිශුද්ධි ශීලය, ප්‍රත්‍යය සන්තිශ්‍රිත ශීලය කියන ශීලයක් දක්වලා තියෙනවා. ඒ විදියට ක්‍රම ක්‍රමයෙන් වැඩෙන ශීලයක් මේ ශාසනයේ තියෙනවා. ඉතිං හිතාගන්න තියෙන්නේ මේ සංසාරය කියන්නේ එහෙම පිටින්ම මඩ ගොහොරුවක්. මේ මඩ ගොහොරුව මත අපි භාවනාවට ඉදගන්නව නම් ඉදගන්න ඕනෙ යම්කිසි වේදිකාවක් හදාගෙන. පොඩි වේදිකාවක් හදාගන්න වෙනවා. ඒ වේදිකාව කණු පහක් හිටවලත් හදාගන්නත් පුළුවන් පඤ්ච ශීලය හැටියට. කණු අටක් හිටවලත් හදාගන්න පුළුවන්, පොහොය අටසිල් හැටියට. දහයක් හිටවල දසසිල් හැටියට. අන්න ඒ විදියටයි, හිතා ගන්න තියෙන්නේ. ඒකයි බුදුපියාණන් වහන්සේ මේ ශීලයේ පිහිටලා සමාධිය වඩන්නෙයි කියන්නේ. සිත යම්කිසි අරමුණක නොසෙල්වෙන අන්දමින් පවත්වා ගන්න පුළුවන් වෙන්නේ පසුතැවිලි ආදිය නැති තත්ත්වයක් හිතේ ඇති කර ගත්තොත් තමයි. ඒකට උපකාර වෙන්නේ යම්කිසි විශේෂ කාල සීමාවක් තුළ රැක්ක සීලයයි. ඒ කාල සීමාව දික් වූන පමණට ඒ සීලය ශක්තිමත්. නමුත් අවම මට්ටමින් හරි යම්කිසි අවස්ථාවක අධිෂ්ඨාන කරගන්නවා. අද ඉදලා, මේ මොහොතේ ඉදලා මම වෙන මනුෂ්‍යයෙක්, මගේ වර්තය, මගේ ජීවිතය, පූර්ණ පරිවර්තනයකට හැරවීමේ ආරම්භක අවස්ථාවටයි මේ මුල්ගල තැබුවේ, කියල අර ඡන්ත මානවකයා වගේ ශීලයක් අධිෂ්ඨාන

ඒ භාග්‍යවත් අරහත් සම්මා සම්බුදු රජාණන් වහන්සේ ට නමස්කාර වේවා!

කරගත්ත නම් එදා ඉඳල අන්න ඒ තැනැත්තාට නිරවද්‍ය සුඛය - අර නිරාමිස සැපය - ඇතිවෙනවා. එතන ආවර්ජනා කිරීමෙනුයි ඒ සැපය ලැබෙන්නේ.

ශීලයේ තියෙනවා අධිෂ්ඨානයත්, ආවර්ජනාවත් කියලා දෙපැත්තක්. අධිෂ්ඨානය ඉබේටම අර සමාදානය තුළ තිබෙනවා. කවුරුවත් කිව්වට බයේ නොවෙයි. **සමාදන් වෙමි** කියලා තමන් ම ඒක මුළු හිතින්ම පිළිගෙන ඒ ප්‍රතිපත්තිය අධිෂ්ඨාන කරගන්නවා. ඊලඟට එහෙම අධිෂ්ඨාන කරගෙන ඒක රැකීම තුලින්, ඒ රැකක බව ආපසු හැරිලා බලනකොට - ආවර්ජනය කළා කියල කියන්නේ නැවත සලකා බලනවා ආපසු හැරිලා - උදේ අධිෂ්ඨාන කරගත්තු ශීලය රැ ආපසු හැරිලා බලනකොට ඒක හරියට රැකිලා තියෙනවා නම්, දවසේ නොයෙකුත් ඵදිනෙදා ජීවිතයේ කරදර මධ්‍යයේත් මේවා මම රැක ගන්නා කියල ඒ තැනැත්තාට ලොකු සතුටක් දැනෙනවා. සතියකට පස්සෙ ආවර්ජනා කරලා බැලුවත් මේක නොකඩවා රැකක කියල ඊටත් වඩා ලොකු සතුටක් ඇති වෙනවා. මාසෙකට පස්සෙ, අවුරුද්දකට පස්සේ, අවුරුදු විසිතිස් ගණනක් තිස්සේ යම්කිසි ශික්ෂාපදයක් හරියට රැකකා නම්, ඒක තුලින් විශාල චිත්ත ශක්තියක් සතුටක් ඇතිවෙනවා.

ඒ සතුටම තමයි සමාධියට උපකාර වෙන්නේ කියලා ධර්මයේ දක්වල තියෙනවා. සිල්වත් කෙනාට අමුතුවෙන් උත්සාහයක් කරන්න ඕනේ නෑ. මට ප්‍රමෝදයක් ඇති වේවා කියල. ඒක ධර්මතාවමයි. ශීලවත්තයාට අර පසුතැවිල්ලක් ඇති නොවීම නිසා ප්‍රමෝදයක් ඇති වෙනවා. ඒ ප්‍රමෝදය ඇතිවුනාම ඒක ප්‍රීතියට හරවාගෙන ඒ ප්‍රීතිය තුළින් ඊලඟට සිත තැන්පත් වෙලා කායික මානසික සුවය තුලින් සමාධියක් එනවා ගත්තු කර්මස්ථානය අනුව. ඕකයි ධර්මතාව. එතකොට ශීලයේ වටිනාකම එහෙමයි.

ඉතින් ඒ වගේම තමයි ඒ ශීලය පිහිට කරගෙන ඊලඟට සමාධිය. සමාධිය කියල කියන්නේ සිත එකඟ කර ගැනීම. එකඟ කරගත්තු සිතේ තත්ත්ව තමයි ධ්‍යාන සමාපත්ති වශයෙන් දැක්වෙන්නේ. ඒවා උපකාර කරගෙන බුදුපියාණන් වහන්සේ මේ දක්වා වදාළ ඉතාම ගැඹුරු දේ වන ජීවිතයක යථාර්ථය, වර්තයත් හිතත් පිළිබඳ යථා තත්ත්වය ඒ ගැඹුරු ධර්මය අවබෝධ කරගන්න ශක්තිය ලැබෙනවා.

ඉතිං, මේ ඔක්කොම කරන්නෙ - පළමුවෙන්ම හිතා ගන්න තියෙන්නෙ - සරණ සමාදානය පිහිට කරගෙනයි. මේ තුණුරුවත් කියල කියන්නෙ මොනවාද කියල අපි හිතලා බලන්න ඕනෑ. ත්‍රිවිධ රත්නය - ඇයි මේවාට ත්‍රිවිධ රත්නය කියලා කියන්නේ - දැන් ඔය ධර්මයේත් සඳහන් වෙනවා

- යං කිඤ්චි රතනං ලෝකේ - විජ්ජති විවිධා පුපු
- රතනං බුද්ධ සමං නත්ථි - තස්මා සොත්ථි භවත්තු තෙ
- රතනං ධම්මං සමං නත්ථි -
- රතනං සංඝං සමං නත්ථි -

කියලා ඒ විදියට ඔය ආශීර්වාද ගාථාවල එහෙම සඳහන් වෙනවා ලෝකයේ යම්තාක් රත්නයන් විද්‍යමාන වෙනවානම්, දකින්න ලැබෙනවා නම්, ඒ හැම රත්නයකටම වඩා බුද්ධ රත්නය ශ්‍රේෂ්ඨයි, ධර්ම රත්නය ශ්‍රේෂ්ඨයි, සංඝ රත්නය ශ්‍රේෂ්ඨයි කියලා. ඉතින් ඒ විදියටයි ඒ රත්න උපමාව අතීතයේ ඉඳලා එන්නේ. ඒ රත්නය කියලා කියන්නේ,

මෙතනින් හිතාගන්න තියෙන්නේ යම් කෙනෙකුගේ වටිනාකමක් එන්නේ තමන්ගෙ හදවතේ තැන්පත් කරගත්තු මේ ත්‍රිවිධ රත්නය නිසයි.

අතීතයේ කොයි විදියේ ජීවන තත්ත්ව තිබුනත් ලෝකයේ ඉතාමත්ම දුර්ලභ වශයෙන් පහළවන බුද්ධ, ධර්ම සංඝ කියන ඒ ත්‍රිවිධ වස්තූන් හැඳින්වූයේ රත්න වශයෙන්. රත්න වලටයි උපමා කලේ. නමුත් මේ මෑත යුගයේ නොයෙකුත් සමාජ විපර්යාස නිසා අපේ බෞද්ධ උපාසකයින් තමන්ගේ සරණ ගමනය කෙලෙසගන්නව. දෙරුවන් පිළිබඳ සංකල්පයක් ඇතිකරගෙන එක රත්නයකට රත්න තත්ත්වය දෙන්නේ නැති සංකල්පයක් දැන් රටේ යනවා. එකකොට ඒක තමන්ගේ සරණ ගමණය කෙලෙසා ගැනීමක්. ත්‍රිවිධ රත්නය මිසක් රත්න දෙකක් පිළිබඳ සරණ යාමක් මේ ශාසනයේ නැහැ. ඒක නිසා අපි අර අශ්ඨාර්ය පුද්ගල මහා සංඝරත්නය කියන ඒ රත්න සංඥාව නිතර ඇති කරගන්නට ඕන. රත්න සංඥාව උඩයි අපි මේ ශීලය රකින්නේ. ඒක අර ඡන්ත මානවක කථාවෙන් පෙනෙනවා. ඒ දෙන වටිනාකම අනුව තමයි බුදුරජාණන් වහන්සේ ශාස්තෘන් වහන්සේ, උන්වහන්සේ ගේ ධර්මය ප්‍රතිපදාවයි, ඒ ප්‍රතිපදාවේ නෛර්‍යානිකත්වය, සාර්ථකත්වය පිළිඹිඹු කරන පිරිස තමයි සංඝයා වහන්සේ. ඉතින් ඒකම තමයි ඔය අග්ගප්පසාද ආදී සූත්‍රවල ඉතාමත්ම අලංකාර අන්දමින් බුදුරජාණන් වහන්සේ දක්වල තියෙන්නේ, ඒ ශ්‍රද්ධාවන්තයාට ඉතාමත්ම අර්ථවත්වන අන්දමින්. යම්තාක් සත්ත්වයින් සිටිනවානම් අපා දෙපා, සිවුපා බුහුපා, රූපී, අරූපී, සඤ්ඤී, අසඤ්ඤී, නේවසඤ්ඤී, නාසඤ්ඤී ඒ සියලුම සත්ත්ව කොට්ඨාශ අතර තථාගත අර්හත් සම්මා සම්බුද්ධ කෙනෙක්ම ශ්‍රේෂ්ඨය, අග්‍රය. යම් කෙනෙක් අග්‍රවූ පුද්ගලයෙකු පිළිබඳව ප්‍රසාදයක් ඇති කරගත්ත නම්, ඒකේ විපාකයත් අග්‍රයි. අන්න ඒ විදියට බුද්ධ රත්නය ගැන කියවෙනව.

ඒ වගේම ඊලඟට කියනවා යම්තාක් හේතු ප්‍රත්‍යයන්ගෙන් හටගත් ධර්මයන් තිබෙනවා නම් ඒ සියලු ධර්මයන් අතර ආර්ය අශ්ඨාංගික මාර්ගය කියල කියන ඒ ප්‍රතිපදාවම, ඒ ධර්මයම, තමයි ශ්‍රේෂ්ඨ. ධර්මය කෙරෙහි යම්කෙනෙක් ප්‍රසාදයක් ඇතිකර ගත්තා නම් ඒ ප්‍රසාදයෙහි ආනිශංසත් ඒ වගේම අග්‍රයි. ඊලඟට දක්වනවා යම්තාක් සංඛත අසංඛත ධර්මයන් තියෙනවා නම් ඒ අසංඛත නම් වූ හේතු ප්‍රත්‍යයන්ගෙන් හටනොගත් ඒ නිර්වාණය කියල කියන උතුම් ධර්මයම ඒවා අතර ශ්‍රේෂ්ඨයි. යම් කෙනෙක් නිර්වාණ ධර්මය පිළිබඳව ප්‍රසාදයක් ඇති කර ගත්තා නම් එහි ආනිශංසයත් ඒ වගේමයි. ඊලඟට කියනවා යම්තාක් ලෝකයේ සමූහයන්, පිරිස් සිටිනවා නම් ලෝකයේ යම්තාක් සමූහ පිරිස් වශයෙන් කොටස් දකින්න ලැබෙනවා නම් ඒ පිරිස් අතර තථාගත සංඝයා, අශ්ඨාර්ය පුද්ගල සංඝ රත්නයම ශ්‍රේෂ්ඨයි. ඒ නිසා යම් කෙනෙක් සංඝරත්නය පිළිබඳව ප්‍රසාදයක් ඇතිකර ගන්නවා නම් එහි ආනිශංසයත් ඒ වගේයි.

ඔන්න ඔය විදියට බුදුපියාණන් වහන්සේ බොහෝ අවස්ථාවල මේ ත්‍රිවිධ රත්නයේ සරණයාම, ඒ රත්න සංඥාවේ වටිනාකම, ලෝකයාට හඳුන්වල දීල තියනවා. එකකොට අපි ඒ ගැන නිතර කල්පනා කරන්න ඕන. මෙන්න මේ අපි කරන ක්‍රියාවල් වල, ඒ හැම එකකම, වටිනාකමක් ඇති වෙන්නේ අපේ හදවත තුළ ඇතිකර ගත්තු, අර ශ්‍රද්ධාව තුළින් ඇතිකරගත්තු, ඒ ශක්තියයි. ඒකම තමයි කියන්නේ.....

සද්ධාය තරතී ඔඝං කියලා.

ඒ භාග්‍යවත් අරහත් සම්මා සම්බුදු රජාණන් වහන්සේ ට නමස්කාර වේවා!

මේ සංසාර සැඩ වතුරේ - සංසාරය කියල කියන්නේ කාම, භව, දිට්ඨි, අවිජ්ජා කියන මහා භයානක සැඩ වතුරු හතරක් - මේකෙන් එහාට එතෙරවෙනවා කියා හිතන්නවත් බැහැ. ඒ තරම් පුදුම විදියේ මේ අපි අනන්ත කාලයක් මේවායේම ගැලිල මේවා ඔස්සේම ගසාගෙන යන සැඩ වතුරු හතරකින් එතෙරවීමයි, සසරින් එතෙරවීම කියලා කියන්නේ. එතකොට මේ කාර්යයට අපි මුහුණ දෙන්න නම් ඒකට සෑහෙන ශුද්ධා ශක්තියක් තියෙන්න ඕන. ඒ ශාස්තෘන් වහන්සේ බොරුවක් කියන්නේ නෑ කියල තථාගතයන් වහන්සේ ගේ සම්බෝධිය පිළිබඳව ශුද්ධාව ඇතිකර ගන්නවා. **සද්දහති තථාගතස්ස බෝධිං** - තථාගතයන් වහන්සේ සම්මා සම්බුද්ධ යයි කියල පිළිගැනීම, ඊලඟට උන්වහන්සේ ගේ ප්‍රතිපදාව නෛර්‍යාණිකයි කියලා පිළිගැනීම. ඊලඟට ඒ නෛර්‍යාණික ප්‍රතිපදාවේ නෛර්‍යාණිකත්වය ඔප්පු කළ පිරිසකුත් සිටියා කියන ඒ හැඟීම ඇතිකර ගැනීම.

ඕක තුලින් තමයි අන්න අර කෙනෙක් ශුද්ධාවෙන් අර **සද්ධාය තරතී ඔසං** කිව්ව විදියට සැඩ වතුරෙන් එතෙර වෙන්නෙ. ඒ වගේම තවත් අවස්ථාවල මේ පින්වතුන් කොතෙකුත් අහල තියෙනවා - මේ ශාසනික ගුණ ධර්ම ගොවිතැනක් හැටියට ගත්තොත්, ශුද්ධාව බේජය හැටියට දැක්වෙනවා. ඊලඟට ගුණ ධර්ම පිළිබඳව දැක්වෙන හැම තැනකම වගේ ශුද්ධාව ඉන්ද්‍රිය හැටියට බල හැටියට මුලින්ම මතුකරලා දක්වන්නෙ. මේ සත්ත්වයා තුළ තිබෙන ශක්තිය - කායික, මානසික ශක්තිය - යම්කිසි අරමුණක් කෙරෙහි යොමුකරන්න නම් ඇත්ත වශයෙන් ඒ තැනැත්තා තුළ විශාල කැපවීමක් තියෙන්න ඕන. ඒ කැපවීමයි මේ සරණ ගමණය තුළ තිබෙන්නේ. ඇතැම් කෙනෙකුට මේක තේරුම් ගන්නත් බෑ. ඇතැම් පණ්ඩිතයින්ට තේරුම් කරලා දෙන්න වෙනවා. මොකක්ද මේ සරණ යාම.....

ඇතැම් කෙනෙකුට හිතාගන්නත් බෑ මොකටද අපි මේ බුදුන් සරණ යන්නේ, සඟුන් සරණ යන්නේ කියලා. ඇයි කියලා තියෙනවනේ තමන්ට තමන්මය කියලා. ඒකෙ අදහස එහෙම පිටින්ම වරද්දගෙන. තමන්ම තමයි මේ එතෙර වෙන්ට ඕනෑ. බුදුරජාණන් වහන්සේ ට අරගෙන යන්න බෑ මේ එක එක්කෙනා මෙගොඩ ඉඳුලා එගොඩට. නමුත් තමන් යන්නෙ - අන්න අර කෙනෙක් ඉන්නවා මේ කියන පාර හරි, මේ කියන විදියට උත්සාහ කලොත් හරි, මේ විදියට ක්‍රියා කලොත් හරි. ඒ ටිකටයි අපි සරණ යන්නේ. බුදුන් සරණ යනවා, දහම් සරණ යනවා, සඟුන් සරණ යනවා කියල කියන්නෙ කෙනෙකු අර විදියට සමහර ආගම්වල තියෙන්නා වගේ වෙන කෙනෙක් ඇදගෙන යනවා නෙවෙයි, මෙතන. ඒ එපමණකට තමන්ගේ ඇතුළත තිබෙන විරියය මතුකර ගැනීමට. ඒකයි ශුද්ධාව අනුව ඊලඟට තියෙන්නෙ, විරිය, සති, සමාධි, පඤ්ඤා. ශුද්ධාව ළඟම විරියය එන්නෙ ඒකයි.

- සද්ධාය තරතී ඔසං - අප්පමාදෙන අණ්ණවං
- විරියෙන දුක්ඛං අවචේති - පඤ්ඤාය පරිසුඡ්ඤති

ඔය විදියට ඇතැම් විට දක්වලා තිබෙනවා. ශුද්ධාවෙන් තමයි එතෙර වෙන්නෙ. අප්‍රමාදයෙන් ඒ වගේම. අප්‍රමාදීව සසර සයුරෙන් එතෙරවන්ට ඕනෑ. ඊලඟට විරියයෙන් - විරියය මතුවෙන්නෙ අන්න අර ශුද්ධාව පිහිටකර ගෙනයි. ඒ නිසා ශුද්ධාව යම් පමණකට දැඩි වෙන්නෙ ඒ වස්තුවන්ට දුන්න වටිනාකම අනුවයි. එතකොට අපි මේ රත්තවලට අඩු දේකට මේ එකක්වත් සමාන කලොත් ක්‍රිවිධ රත්තයෙන් - මේ කියාපු එතෙර වෙන්න පුළුවන් ශක්තිය අප තුළ ඇතිවෙනවද කියල සිතලා බලන්න ඕන.

තිසරණ සරණ යා යුක්තේ කෙසේද? - පූජ්‍ය කටුකුරුන්දේ ඥාණානන්ද හිමි
[BudunWadalaDharmaya1@gmail.com](mailto: BudunWadalaDharmaya1@gmail.com)

එක්තරා කෙනෙක් බුදුපියාණන් වහන්සේ ගෙන් ඇසුවා මේ ශාසනයේ උපාසකයෙක් වෙන්නෙ කොහොමද කියලා. බුදුපියාණන් වහන්සේ කිව්වා බුදුන් සරණ යනවා, දහම් සරණ යනවා, සඟ සරණ යනවා කිව්ව පමණින් උපාසකයෙක් වෙනවා කියලා. කොයිතරම් ලේසිද බැලුවහම. අමුතුවෙන් අයදුම්පත්‍ර පුරවන්න වත්, ගාස්තු ගෙවන්නවත් මොකක්වත් ඕන නැහැ. බැලුවහම හරි ලේසි වගෙයි. බුදුන් සරණ යනවා, දහම් සරණ යනවා, සඟුන් සරණ යනවා. ඕක කිව්ව පමණින් උපාසකයෙක් වෙනවා. නියම උපාසකයෙක් වෙන්න නම් අර කියාපු විදියට නත්ථි මේ සරණං අඤ්ඤං - බුද්ධෝ මේ සරණං වරං - ඒතේන සච්ච වජ්ජේන භොතූමෙ ජය මංගලම් කියලා සත්‍යක්‍රියා කරන්න පුළුවන් තත්ත්වයට සරණයාම. නත්ථි මේ සරණං අඤ්ඤං මට වෙන පිහිටක් නැත, බුදුන් ම මට උතුම් සරණයි ඒ සත්‍යයෙන් ම ජයමඟුල් වේවා කියලා, ඒ ගාථාවෙන් කියන්නේ අන්න ඒ මට්ටමටයි. ඒක ඇතිකර ගන්නයි අන්න ඒ සරණයාම උපකාර වෙන්නෙ. ඉතින් ඒ විදියට කල්පනා කරලා බලනකොට මේ තුණුරුවන් සරණයාම සුලුකොට තැකිය යුතු දෙයක් නොවෙයි. තුන් සැරයක්ම ඒක කියන්නේ අර විදියට තමන්ගේ හිතට කාවද්දා ගැනීමටයි.

ඒ සරණ යාම තුළින් ඇතිවන කුශල ශක්තිය අර විදියේ දිව්‍ය ආත්මභාව ලබාදීම පමණක් නොවෙයි, ඒක පිහිට කරගෙන ඊළඟට ශීලය පුරනවා. ශීලය පිහිට කරගෙන සමාධිය පුරනවා. සමාධිය පුරලා යම් අවස්ථාවක ඒ සමාධිය පිහිට කරගෙන, අතීත කුශල ශක්තියත් උපකාර කරගෙන තමයි කෙනෙක් සෝවාන්, සකෘදාගාමී, අනාගාමී, අරහත් යන මාර්ගඵල ප්‍රතිවේදයෙන් ඒ උතුම් නිර්වාණ ධර්මය පවා සාක්ෂාත් කරන්නේ.

එතකොට අපිත් කල්පනා කරන්න ඕනෑ අපේ මේ ජීවිතය ගැන. විශේෂයෙන්ම අපි අර කුඩා දරුවන් ගැන කිව්ව කාරණය වගේ කුඩා දරුවන් පමණක් නොවෙයි ලොකු දරුවන් උනත් හිතන්න තියෙන්නේ අපි මේ දවස ගත කරන්න ඕන මේ තුණුරුවන් සිහිපත් කරගෙනයි. මොකද ඒ තුණුරුවන් සිහිපත් කරගත් පමණින් අපට හැම උපද්‍රවයකින් ම මිදීමටත්, මරණයෙන් මිදී සදාකාලිකව ජීවත්වීමටත් ලැබෙනවා නොවෙයි. නමුත් අර කියාපු ආසන්න සිතින් අපි සිටිනවා නම් යම් අවස්ථාවක මරණය සිද්ධවුනොත් ඒ අවස්ථාවේදී දුගතියට නොගිහිත් හොඳ තත්ත්වයක් ලබාගන්න පුළුවන්. මොකද, මේ අපේ නැවත උත්පත්තිය කියන්නේ කොටින්ම කියතොත් අපේ මේ හිතේම ඡායාරූපයක්. පින්තුරයක් ගන්න ලැස්තිවෙලා ඉන්න වෙලාවට අපි නියෙව්වොත් මොකක්ද වෙන්නෙ. ඒ පින්තුරේ කොහොමද වැටෙන්නේ.

ඒ වගේ තමයි එතකොට මරණ අවස්ථාවේ අපේ හිත දූෂිත වෙලා තිබුනොත් අන්න ඒ අවස්ථාවේ ඒ විදියටම ප්‍රේත, යක්ෂ, තිරිසන් ආදී තත්ත්වයක උත්පත්තිය ලබනවා. එතකොට යම්කිසි විදියකින් අර සුගති තත්ත්වයක උත්පත්තිය ලැබුවොත් විශේෂයෙන්ම අර දැන් කියාපු දේවතාවා වගේ, ආපසු ආචර්ජනය කරලා බලනකොට අපි මේ තරම් පොඩි දෙයක් හැටියට ලෝකයා හිතුව දෙයක් තුළින් මේ තරම් අපට ආනිශංසයක් ලැබුණොත්, මේ ධර්ම මාර්ගය සම්පූර්ණ කරනව නම්, කොයි විදියේ ආනිශංස ඇද්ද කියලා ඒ විදියට කල්පනා කරන්න පුරුදු වෙන්න ඕනෑ.

එතකොට විශේෂයෙන්ම මේ අද මාතෘකාව වශයෙන් බැලුවහම අර ශාසනයේ ආරම්භක පියවර. නමුත්, ඒක හරියාකාරව තේරුම් ගන්නෙ නැත්නම් මේ ශාසනයේ ගුණධර්ම පිරීම දුෂ්කර වෙනවා. ගැඹුරු දේවල්, ලොකු දේවල් කියල බදාගන්න දේවල් සමහරවිට තමන්ගේ ඇතුළට ඇතුල් වෙන්නේ නෑ මූලික කාරණා හරි ආකාරව තේරුම් ගන්නේ

ඒ භාග්‍යවත් අරහත් සම්මා සම්බුදු රජාණන් වහන්සේ ට නමස්කාර වේවා!

නැත්නම්, ඒ නිසා මේ ජන්ත මානවක කථාන්තරය ආදියෙන් අපි මේ ශාසනයේ අර කියාපු ත්‍රිවිධ රත්නයේ වටිනාකම තේරුම් ගන්නා නම් ඒක උපකාර කරගෙන තමයි අපේ අනිකුත් ඒ ප්‍රතිපත්ති පිරිමි ආදිය කරගන්න පුළුවන් වෙන්නේ. එතකොට මේ පින්වතුන් කල්පනා කරගන්න ඕන තමන්ගේ ජීවිතයේ දවසක් - එදිනෙදා කොයි තරම් වැඩ තිබුනත් - පොහොය දවස විරාමයක් හැටියට යොදාගෙන ඒ අවස්ථාව තුළ ආචර්ජනය කරලා තමන්ගේ ජීවිතයේ අඩුපාඩුකම් හරිගස්ස ගනිමින් ඉදිරියට මේ සංසාරයෙන් එතෙරවීම සඳහා තමන්ගෙන් ඉෂ්ඨවිය යුතු, තමා විසින් කළ යුතු, දේවල් ගැන නිස්කලංකව කල්පනා කරලා මේ පොහොය දවසක, ඒක අනුවම ඒ ශීලයක පිහිටලා ඒ අනුව බණ භාවනා කරලා මේ කටයුතු කරගැනීමෙන් තමයි සංසාර දුක මේ බුද්ධෝත්පාද කාලයේදීම කෙළවර කරගන්න පුළුවන් වෙන්නේ.

සාදු! සාදු!! සාදු!!!